

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วมีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พบว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐาน 4 ข้อ คือ

1. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม จะมีระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพด้านความแน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่าก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม
2. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม จะมีระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพด้านความแน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม
3. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม จะมีระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพด้านความไม่แน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม
4. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม จะมีระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพด้านความไม่แน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากผลการวิจัยในบทที่ 3 สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยในตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ด้วยวิธีการทดสอบค่าที่ (t-test) ของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองปรากฏว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลอง ซึ่งได้เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล ได้คะแนนจากแบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพด้านความแน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพเพิ่มขึ้น และด้านความไม่แน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ซึ่งแสดงว่าผลการวิจัยในตารางที่ 6 สนับสนุนสมมติฐานของผู้วิจัย ข้อที่ 1 กล่าวคือ นักเรียนที่เข้าร่วมปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล มีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพด้านความแน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่าคะแนนที่วัดก่อนเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม และสมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม จะมีระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพด้านความไม่แน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม

ส่วนตารางที่ 4 เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่า คะแนนที่ได้จากแบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อทำการทดลองโดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล และให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพหลังการทดลอง และนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าที่ (t-test) ในตารางที่ 5 ปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพด้านความแน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม และด้านความไม่แน่ใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 เป็นการสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 และข้อที่ 4 ของผู้วิจัย คือ นักเรียนที่เข้าร่วมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิด-

แบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล มีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพ หลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของคูเปอร์ และ แวนมาตร์ (Cooper and Van Matre : 1986) ที่พบว่านักศึกษาทั้งชาย และหญิง ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ เมื่อมาร่วมกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มแล้ว ทำให้ระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้น และงานวิจัยของแก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว (แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว, 2536) ที่พบว่า นักเรียนที่เข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ หลังการเข้ากลุ่ม จะมีความพร้อมทางอาชีพสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้มีการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดีขึ้นด้วย

กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ในครั้งนี้มี เป้าหมายที่ชัดเจน และครอบคลุมตามโครงสร้างกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล โดยยึดหลัก 3 ประการคือ

1. การที่ผู้ให้การปรึกษาร่วมสัมพันธ์กับผู้รับบริการและ ส่งเสริมให้ผู้รับบริการมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตลอดจนการที่ผู้ให้การปรึกษา ที่แจ้งวัตถุประสงค์ของการให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม แก่สมาชิก

2. การให้สมาชิกวิเคราะห์ตนเองด้านลักษณะ (Trait) และ ปัจจัย (Factor)

3. การให้สมาชิกวิเคราะห์อาชีพที่ตนสนใจ และวางแผนการตัดสินใจเลือกอาชีพ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

ประการแรก คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพและชี้แจงวัตถุประสงค์ คือ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ครั้งที่ 1 ซึ่งมีจุดประสงค์ให้สมาชิก ได้รู้จักกันและกันไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมถึงให้สมาชิกได้เข้าใจวัตถุประสงค์ ของการเข้ากลุ่มและรู้บทบาทของตนเอง เพื่อจะให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดี ผู้วิจัย เปิดโอกาสให้สมาชิกแนะนำตนเองและสร้างความคุ้นเคย การสร้างความคุ้นเคยทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเอง อันจะนำไปสู่การกล้าพูด กล้าซักถาม และอภิปรายกัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป การชี้แจงบทบาทของ

สมาชิกในกลุ่ม ผู้วิจัยได้เน้นย้ำถึงบทบาทในการช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกกล้าแสดงความรู้สึก แสดงความคิดเห็น กล้าซักถาม และอภิปรายสิ่งที่ตนเองสนใจ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ

หลักประการที่สองของการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคลคือการให้สมาชิกวิเคราะห์ตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มครั้งที่ 2 ถึงครั้งที่ 6 เพื่อให้สมาชิกรู้จักตนเอง และวิเคราะห์ตนเองด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะของตนเองอันได้แก่ ความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพของตนเอง ความถนัดและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน รวมทั้งปัจจัยของตนเอง ด้านสภาพครอบครัว บุคคลแวดล้อม เช่น ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ด้านทุนทรัพย์ ถิ่นที่อยู่ และค่านิยมของชุมชน โดยผู้วิจัยเื้อ่อำนวยให้สมาชิกวิเคราะห์ตนเองทีละด้าน กล่าวคือ การพบกลุ่มในครั้งที่ 2 เป็นการให้สมาชิกวิเคราะห์ตนเองด้านความสนใจในอาชีพของตนเอง จากความสนใจในอาชีพที่ตนมีอยู่และจากผลของแบบสำรวจความสนใจในอาชีพประกอบกัน บางคนก็มีความสนใจในอาชีพตรงกับผลจากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ เช่น สมาชิกคนหนึ่งสนใจด้านภาษา อาชีพที่สนใจคือ การเขียนข่าวในหนังสือพิมพ์ ผลจากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพที่ได้อันดับ 1 คือ งานวรรณกรรม ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจในอาชีพจริง ๆ ของตนเอง เป็นต้น จากการพบกลุ่มครั้งนี้ทำให้ได้สำรวจความสนใจในอาชีพของตนเอง และเกิดความชัดเจนในเรื่อง ความสนใจในอาชีพของตนเองมากขึ้น จากการเื้อ่อำนวยของผู้นำกลุ่ม การวิเคราะห์ความสนใจในอาชีพเป็นการวิเคราะห์ตนเองในด้านหนึ่ง ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ตนเองในด้านอื่น ๆ อีก ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

การเข้าร่วมกลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพครั้งที่ 3 ยังคงอยู่ในหลักการศึกษาประการที่ 2 เป็นการให้สมาชิกวิเคราะห์ตนเองด้านบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นการสำรวจจากแบบสำรวจบุคลิกภาพและการมองตนเองของสมาชิกประกอบกัน รวมทั้งจากการที่ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสและเพื่อนสมาชิก

ในกลุ่ม เสนอแนะและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจ กระจ่างชัดขึ้นเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเอง อย่างเช่น สมาชิกคนหนึ่งบอกเพื่อนในกลุ่มว่า ตนเองเป็นคนคิดมาก อ่อนไหวง่าย ทำให้ตนเองไม่สบายใจบ่อย ๆ แต่ตนเองต้องการทำงานด้านธุรกิจ หากมีความหนักแน่น จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้นำกลุ่มก็ให้ความกระจ่างว่า การที่ธุรกิจจะสำเร็จได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างประกอบกัน นอกจากนี้เมื่อมีสมาชิกคนอื่น ๆ พูดถึงบุคลิกภาพของตนเอง สมาชิกในกลุ่มก็ซักถาม เสนอแนะ สนับสนุน และอภิปรายกัน ทำให้เกิดการพิจารณาบุคลิกภาพของตนเองลึกซึ้งขึ้น จากการทำสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้ทำให้สมาชิกรู้จักตนเองมากขึ้นอันเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนเลือกอาชีพต่อไป

การวิเคราะห์ตนเองอีกด้านหนึ่ง คือ ด้านการเรียนและความถนัด ซึ่งเป็นการเข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มในครั้งที่ 4 สมาชิกได้พิจารณาจากผลการเรียนเฉลี่ยและผลการเรียนรายวิชาที่ผ่านมาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และผลจากการทำแบบทดสอบความถนัดที่สมาชิกทราบผลมาแล้วจากชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว การพิจารณาผลการเรียนและความถนัด ทำให้สมาชิกแต่ละคนสามารถประเมินความสามารถด้านการเรียนและความถนัดของตนเอง ซึ่งจะมีผลต่อการเลือกอาชีพที่ตนเองมีความสนใจและส่งผลถึงการที่สมาชิกได้มองเห็นแนวทางการเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพ หากเป็นสายสามัญก็ได้แนวทางว่า จะเป็นแผนการเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือแผนการเรียนด้านศิลป์ภาษา หรือศิลป์คำนวณ เช่น สมาชิกคนหนึ่ง ผลจากแบบทดสอบความถนัด ด้านที่ได้คะแนนสูงสุด คือ สารบัญ แต่ตัวเขาชอบบัญชามากกว่า และจากผลการเรียนที่ผ่านมา วิชาคณิตศาสตร์ได้ผลการเรียนไม่ดีนัก สมาชิกคนนี้เกรงว่าจะไม่สามารถเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ในด้านบัญชี จึงมองเห็นแนวโน้มของตนเองว่าน่าจะเรียนสายอาชีพทางด้านบัญชี จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 4 สมาชิกสามารถวางแผนการของตนเองได้บ้างแล้ว นอกจากนั้น ผลจากแบบทดสอบความถนัด มีรายชื่ออาชีพต่าง ๆ ปรากฏอยู่ในความถนัดแต่ละด้าน ทำให้

สมาชิกได้รู้จักอาชีพมากขึ้น มีบางอาชีพที่สมาชิกสนใจอยากรู้ลักษณะการทำงาน ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้น หรือให้สมาชิกไปค้นคว้าลักษณะอาชีพนั้นมาอภิปรายกันในกลุ่ม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการให้ข้อมูลทางอาชีพ (Occupational Information) ด้วย ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล ตลอดจนมีการแปลผลตามแบบทดสอบ (Test Interpretation) จากแบบทดสอบต่าง ๆ อันได้แก่ แบบทดสอบความสนใจในอาชีพ แบบทดสอบบุคลิกภาพและแบบทดสอบความถนัด จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 4 สมาชิกได้รู้จักตนเองมากขึ้นในด้านความถนัดและผลการเรียน ได้รู้ว่าความสามารถของตนเองเหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองตัดสินใจเลือกหรือไม่เพียงใด

สำหรับการเข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มครั้งที่ 5 สมาชิกแต่ละคนได้เล่าถึงปัจจัยของตนเอง ด้านสภาพครอบครัว บุคคลแวดล้อม เช่น ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ด้านทุนทรัพย์ ถิ่นที่อยู่และค่านิยมของชุมชน การกล่าวถึงปัจจัยตนเองและเปิดโอกาสให้เพื่อนซักถาม และให้ข้อเสนอแนะ เป็นวิธีการช่วยเหลือกันของสมาชิกที่จะทำให้เกิดเห็นความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ของตนเองที่มีผลต่อการเลือกแนวทางการประกอบอาชีพอย่างยิ่ง ปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละคนแตกต่างกัน สมาชิกบางคนครอบครัวให้เสรีภาพในการที่จะเลือกเรียนต่อและวางแผนประกอบอาชีพ บางครอบครัวมีความพร้อมเรื่องทุนทรัพย์ โดยสามารถส่งเสียบุตรหลานได้เรียนจนถึงระดับสูงสุดที่จะเรียนได้ สมาชิกบางคนมีปัจจัยด้านครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ คือ มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพตามพ่อ เช่น พ่อเคยเป็นวิศวกรมาก่อน จึงอยากให้ตนเองเป็นด้วย และบางคนพ่อแม่อยากให้รับราชการ เป็นพยาบาล หรือครู ซึ่งเป็นค่านิยมของชุมชน คือ เพื่อนบ้านในชุมชนเห็นว่าอาชีพรับราชการ เหล่านี้เป็นอาชีพที่มั่นคงที่สุด การที่สมาชิกตระหนักในปัจจัยต่าง ๆ ของตนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ เช่น เรื่องสถานะเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งไม่สามารถสนับสนุนให้เรียนในสาขาที่ต้องใช้เวลาเรียนนาน ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก จึงอาจพิจารณาเลือกอาชีพที่ทางครอบครัวสนับสนุนได้

สมาชิกได้เห็นภาพรวมเกี่ยวกับลักษณะและปัจจัยตนเองทั้งหมด ในการเข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ ครั้งที่ 6 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกบอกเล่าและแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างตรงไปตรงมา โดยสมาชิกรวบรวมสิ่งที่ได้จากการเข้ากลุ่ม ครั้งที่ 2 จนถึงครั้งที่ 5 เป็นการประสานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองในทุก ๆ ด้าน เนื่องจากการรู้จักตนเองอย่างละเอียดถี่ถ้วน จะทำให้มีการวางแผนในการเลือกอาชีพอย่างรอบคอบ และเป็นไปได้จริง เป็นการเน้นย้ำให้สมาชิกเห็นความสำคัญของข้อมูลของตนเองในเรื่องความสนใจ บุคลิกภาพ และความถนัด รวมถึงปัจจัยของตนเอง เพื่อให้ประกอบข้อมูลด้านอาชีพ สำหรับเป็นแนวทางการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

หลักประการที่ 3 ของวิธีดำเนินการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล คือให้สมาชิกวางแผนตัดสินใจเลือกอาชีพและให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้ขั้นตอนนี้ มีการพบกลุ่มทั้งสิ้น 6 ครั้ง คือครั้งที่ 7 ถึงครั้งที่ 12 ในครั้งที่ 7 นั้น ผู้วิจัยเอื้ออำนวยให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลด้านอาชีพที่จะใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ตนเอง ซึ่งสมาชิกได้วิเคราะห์ตนเองแล้ว จากการเข้ากลุ่มครั้งก่อน ๆ และเพื่อให้สมาชิกได้แนวทางเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพว่าจะต้องใช้การวิเคราะห์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพประกอบการวินิจฉัยด้วย เมื่อสมาชิกรู้ถึงความสำคัญของข้อมูลด้านอาชีพ สมาชิกก็ได้บอกเล่าถึงโครงการของตนและอาชีพที่ตนเองอยากจะเป็น ตามความเข้าใจของตนเอง เช่น มีสมาชิกคนหนึ่งบอกกับกลุ่มว่าอยากเป็นสถาปนิก โดยบอกถึงลักษณะของสถาปนิกตามความเข้าใจที่ไม่มากพอของตนเองว่า จากการไปดูหนังสือบ้านและสวนเห็นบ้านในหนังสือสวยดี จึงอยากออกแบบและสร้างบ้าน ซึ่งสมาชิกคนอื่น ๆ ก็เสนอแนะว่า ควรจะศึกษาข้อมูลด้านอาชีวดังกล่าวมากกว่านี้ จากนั้นผู้วิจัย จึงได้ให้สมาชิกไปศึกษาค้นคว้ารายละเอียดของอาชีพที่ตนเองต้องการจะประกอบ หรือที่ตนสนใจอย่างแท้จริงมากกว่านี้ เพราะเป็นสิ่งสำคัญมากที่สมาชิกต้องได้ข้อมูลที่มากพอและไม่คลาดเคลื่อน นำมาอภิปรายกันในการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 8 ต่อไป

การเข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ ครั้งที่ 8 ถึง ครั้งที่ 10 เป็นกระบวนการที่ให้สมาชิกได้นำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่สมาชิกไปค้นคว้ามาอย่างละเอียดในหัวข้อลักษณะงาน คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพ สถาบันที่จะศึกษา รายได้ โอกาสก้าวหน้า และตลาดแรงงาน มาประกอบการวินิจฉัยเพื่อจะได้รู้ว่าอาชีพนั้น ๆ เหมาะสมกับตนเองทั้งด้านลักษณะและปัจจัยของตนหรือไม่อย่างไร สมควรจะเลือกอาชีพใด การปรึกษาในกระบวนการนี้ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกมีการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลป้อนกลับ พร้อมทั้งเสนอแนะแก่เพื่อนสมาชิก สมาชิกบางคนเข้าใจรายละเอียดของอาชีพที่ตนเองสนใจคลาดเคลื่อน หลังจากไปศึกษาค้นคว้ามาแล้ว เช่น สมาชิกคนที่อยากจะประกอบอาชีพประมง หลังจากไปศึกษาลักษณะการทำงานและหลักสูตรการเรียนการสอนของคณะประมงมาแล้ว พบว่าไม่ค่อยตรงตามที่ตนต้องการเรียนเท่าใดนัก ฉะนั้นบางคนจึงต้องวิเคราะห์ตนเองอีกครั้งหนึ่งว่าความสนใจ ความถนัด และบุคลิกภาพของตนเองเป็นอย่างไร จนในที่สุดได้พบอาชีพที่ตนสนใจ และหลังจากวิเคราะห์อาชีพนั้นแล้ว ก็พบว่ามัลักษณะงานสอดคล้องกับบุคลิกภาพและความถนัดของตน แสดงให้เห็นว่าข้อมูลด้านอาชีพมีความสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่ากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพจะต้องใช้การวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบการวินิจฉัยอย่างสมเหตุสมผล ดังที่ ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้สมาชิกทุกคนทราบแล้วในการพบกลุ่มครั้งที่ 7

สำหรับการเข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ ครั้งที่ 11 และครั้งที่ 12 เป็นการทำให้สมาชิกได้คาดคะเนความเป็นไปได้ของการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น โดยการที่สมาชิกเล่าโครงการเลือกอาชีพของตนร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ กลุ่มมีการอภิปรายให้ความคิดเห็นและสนับสนุนให้กำลังใจกัน ได้ช่วยเหลือกันและกัน ในการคาดคะเนความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพของเพื่อนในกลุ่มด้วย นอกจากนี้การเข้ากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกส่วนใหญ่ได้หาอาชีพอื่นเป็นอาชีพอันดับรองไว้ด้วย เช่น สมาชิกคนหนึ่งที่ต้องการจะเป็นนักข่าวหนังสือพิมพ์ ได้บอกกับสมาชิกในกลุ่มว่า ถ้าหากสอบเข้าเรียนต่อนิเทศศาสตร์ไม่ได้จะไปเรียนครุฑาษาท จบมาจะเป็นครู ซึ่งตนทราบข้อมูลด้านนี้มาบ้างแล้ว เพราะ

แม่ของตนก็เป็นครูอยู่ด้วย แสดงว่าการเข้ากลุ่มครั้งนี้ สมาชิกมีการวินิจฉัย ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยการวิเคราะห์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพประกอบ กันอย่างละเอียดถี่ถ้วน

การเข้ากลุ่มการปรึกษาครั้งสุดท้าย สมาชิกได้ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งมีการอวยพรให้เพื่อนสมาชิกได้ประกอบอาชีพที่ตนเองต้องการ ทำให้ สมาชิกเกิดความมั่นใจในแนวทางการประกอบอาชีพนั้นยิ่งขึ้น สุดท้ายผู้วิจัย ขอให้สมาชิกสรุปประโยชน์ที่ได้จากการเข้ากลุ่มทั้ง 12 ครั้ง สิ่งที่สมาชิกทุกคน กล่าวถึงคือ ประโยชน์ในการรู้จักตนเองและรู้จักอาชีพมากขึ้น แสดงว่าการ เข้ากลุ่มทั้ง 12 ครั้ง มีประโยชน์ต่อสมาชิกอย่างแท้จริง ต่อการตัดสินใจเลือก-อาชีพ โดยสรุปได้ดังนี้

สมาชิกที่เข้ากลุ่มทั้งหมดมี 10 คน สมาชิกจำนวน 5 คน ที่ไม่ได้ มีการวางแผนในเรื่องการศึกษาและอาชีพมาก่อนเข้ากลุ่ม แต่หลังจากเข้ากลุ่ม ครบแล้ว เขาได้เห็นช่องทางในการเลือกอาชีพ และมีการวางแผนการศึกษาต่อ และอาชีพ

สมาชิกที่มีอาชีพที่สนใจเลือกอยู่แล้ว จำนวน 2 คน มีอาชีพที่สนใจ แต่ยังไม่ได้นั่นใจว่าอาชีพนั้นจะเหมาะสมกับตัวเองหรือไม่ และมีลักษณะการ ทำงานเป็นอย่างไร แต่เมื่อเข้ากลุ่มทั้ง 12 ครั้งแล้ว สมาชิกทั้ง 2 คนนี้ มี ความมั่นใจจะประกอบอาชีพที่ตนสนใจนั้นเพิ่มขึ้น

มีสมาชิกจำนวน 2 คน ที่เคยสนใจอาชีพหนึ่ง แต่หลังจากวิเคราะห์ ตนเองและวิเคราะห์อาชีพแล้ว เปลี่ยนความสนใจมาเลือกอาชีพที่สอดคล้อง กับตนยิ่งขึ้น

สมาชิกคนหนึ่ง เมื่อแรกเข้ากลุ่มยังไม่ทราบว่าตนเองจะเลือก อาชีพไปในแนวทางใด แต่เมื่อเข้ากลุ่มแล้ว ก็สามารถตัดสินใจได้อย่างมั่นใจ ว่าตนจะเรียนต่อสายอาชีพ หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว เนื่องจาก ได้วิเคราะห์ตนเองแล้วว่า ไม่ถนัดในวิชาสายสามัญ นอกจากนั้นตนเองยังมี ความสนใจทางอาชีพที่ต้องสำเร็จการศึกษาสายอาชีพด้วย

สรุปได้ว่าจากการเข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ 12 ครั้ง ทำให้สมาชิกได้มีการวิเคราะห์ตนเองด้านต่าง ๆ และมีการวิเคราะห์

อาชีพจนสามารถเห็นแนวทางและวางแผนเกี่ยวกับโครงการอาชีพได้ ตรงกับจุดประสงค์ของการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล 4 ประการ ดังที่กล่าวไว้แล้ว คือ เพื่อให้เข้าใจตนเองดีขึ้น เพื่อให้มีพัฒนาการด้านอาชีพที่สมวัย และเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้สำรวจตัวเอง ได้รับฟังความคิดเห็นที่ผู้อื่นมีต่อตนเอง ประการสุดท้ายเพื่อวางโครงการด้านอาชีพและตัดสินใจเลือกอาชีพจากเหตุผลดังกล่าวทำให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม มีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิท และ อีแวนส์ (Smith and Evans : 1973) พบว่า การศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม จะช่วยให้การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และงานวิจัยของ คูเปอร์ และแวนมาตร์ (Cooper and Van Matre : 1986) ซึ่งพบว่า นักศึกษามีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้น หลังจากเข้ากลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม